

Natura 2000 en het nieuwe stikstofregime: kan de veehouderij opgelucht adem halen?

Wie de afgelopen jaren de ontwikkelingen in het Natuurbeschermingsrecht heeft gevolgd is vanzelfsprekend op de hoogte van de reuring die de uitspraken van de Raad van State van 1 april 2009 hebben veroorzaakt. Deze maakten niet alleen nieuwvestiging van veehouderijen nabij Natura 2000- gebieden onmogelijk, ook bestaande bedrijven leken hun lot niet meer zeker. Deze dienden volgens de Raad van State eveneens een vergunning op grond van de Natuurbeschermingswet aan te vragen en het bevoegd gezag moest -voor zover deze bedrijven nog niet eerder waren beoordeeld- toetsen als ware er sprake van een nieuwe oprichting. Gezien de stikstofproblematiek (de stikstofbelasting is in verschillende Natura 2000- gebieden onaanvaardbaar hoog) kon de vergunning niet worden verleend met als gevolg dat deze veehouderijen hun deuren wel konden sluiten. De sector reageerde dan ook vol ongeloof op deze 1-april jurisprudentie.

De soep bleek uiteindelijk niet zo heet gegeten als deze werd opgediend; op 31 maart 2010 heeft de Raad van State een nuancering aangebracht voor bestaande bedrijven voor zover deze hun exploitatie ongewijzigd voortzetten. Op diezelfde datum is het nieuwe stikstofregime in de Natuurbeschermingswet in werking getreden dat ruimere mogelijkheden biedt voor activiteiten. Het bevat onder meer een regeling voor saldering op projectniveau: het bevoegd gezag dient –kort gezegd- bij het verlenen van een Nb-vergunning voor een nieuwe activiteit of voor een wijziging van het bestaand gebruik, geen rekening meer te houden met de stikstofdepositie die deze veroorzaakt in een Natura 2000 gebied als, in samenhang met getroffen maatregelen, per saldo geen toename van stikstofdepositie in dat gebied plaatsvindt. De activiteit en de maatregelen vormen dan samen één project. Te denken valt aan de situatie dat een veehouder zijn veestapel uitbreidt en tegelijkertijd maatregelen neemt die de emissie uit stallen vermindert. Als het project in zijn geheel niet leidt tot toename van stikstofdepositie in een Natura 2000- gebied, gaat het sein op groen.

Inmiddels is de eerste jurisprudentie over het nieuwe stikstofregime verschenen, zij het nog in de vorm van Voorzittersuitspraken in het kader van voorlopige voorzieningenprocedures. Daarbij was steeds de vraag aan de orde of onder dit regime ook geen vergunningplicht meer geldt. Naar het voorlopig oordeel van de Voorzitter is nog altijd een vergunning vereist, ook al hoeven in bepaalde gevallen de gevolgen die de handeling kan hebben door het veroorzaken van stikstofdepositie in een Natura 2000- gebied, bij de vergunningverlening niet te worden betrokken.

Wat in het kader van projectsaldering precies wel en niet is toegestaan, is nog onduidelijk. Vragen als: mag worden gesaldeerde met ammoniakrechten van andere veehouderijen?, lenen zich niet voor een beoordeling in het kader van een voorlopige voorzieningprocedure. Wel waren dit soort inhoudelijke geschilpunten aanleiding voor de Voorzitter tot schorsing van de vergunning, ter voorkoming van onomkeerbare gevolgen.

De wetgever heeft bij de totstandkoming van de nieuwe stikstofregeling aangegeven dat projectsaldering nergens in een Natura 2000-gebied mag leiden tot toename van stikstofdepositie op voor stikstof gevoelige habitats. Dat maakt saldering tussen deposities veroorzaakt door bronnen op verschillende locaties bij voorbaat moeilijk. Als bedrijf A op locatie X de veestapel overneemt van bedrijf B op locatie Y, dan zullen toe- en afname van stikstofdepositie zich ook op verschillende plaatsen in het Natura 2000-gebied voordoen.

Bovendien is het maar zeer de vraag of het nieuwe stikstofregime wel “Vogel-en Habitatrichtlijn-proof” is. Ook al blijft per saldo de stikstofdeposiete overall in het Natura 2000-gebied gelijk, dat is niet genoeg om de instandhoudingsdoelstellingen te kunnen verwezenlijken. In veel Natura 2000-gebieden is sprake van een zwaar overbelaste situatie en de stikstofdeposities zullen fors moeten dalen. Een “stand-still-situatie” is dan niet voldoende. Het nieuwe stikstofregime en de Afdelingsuitspraken die hierover verschijnen zijn vooralsnog dan ook geen reden voor een jubelstemming binnen de veehouderijsector.

Of de –eveneens bij de wetswijziging opgenomen- mogelijkheid van een programmatische aanpak van stikstof soelaas biedt om de stikstofproblematiek op te lossen, is ook nog maar de vraag. Die programmatische aanpak houdt in dat in beheersplannen voor Natura 2000-gebieden, activiteiten die stikstof veroorzaken en maatregelen die de stikstofdeposities verminderen, met elkaar worden gecombineerd. De mogelijkheden en onmogelijkheden daarvan zijn echter nog niet uitgekristalliseerd.

Veehouderij en Natura 2000: het blijft een hoofdpijndossier.

Mr. E.R.M.Holtz-Russel

